

koje opisuju veliku akciju spašavanja baštine u koju je bilo uključeno oko 50 muzealaca (najviše s područja Slavonije, ali i šire), kao i volonteri i zaposlenici javnih ustanova. Oni su ostvarili izvrsne rezultate u spomenutom spašavanju i međusobnu suradnju. Novinar Slavko Žebić iz Osijeka opisao je vrijeme nakon poplave u kojem „Gunja ide dalje (str. 277-286), odnosno život ide dalje. Tako Gunja postaje gradilište, ali se u nju vraća i kulturni život u svim segmentima; spašavaju se ljudi i vraća njihova duhovna nadgradnja. Zanimljiv je rad „Bibliografski pregled članaka ‘O poplavljenoj Cvelferiji u Glasu Slavonije Osijek’“ Marine Vinaj i Marije Erl Šafar iz Osijeka, a riječ je retrospektivnoj bibliografiji članaka u vremenu 17. svibnja 2014. – 17. svibnja 2015. u čiju su stručnu obradu bili uključeni i studenti knjižničarstva. Kako se ovdje radi o građi ograničenoj jednom temom, zapisi su navedeni kronološki kako bi se kroz 164 zapisa mogli pratiti svi događaji vezani uz poplavu. Dokumentarij, a time i zbornik završava svojevrsnim izvješćem Darka Kovačevića, novinara *Glasa Slavonije*, pod naslovom „Pogled na jedinstven fenomen cvelferske umjetničke kreativnosti“ (str. 309-311). Riječ je zapravo članku od 19. svibnja 2015., a urednice su ga uvrstile budući da su u njemu opisani Pjesnički susreti u Drenovcima, na kojima je gostovao Okrugli stol *Urbani Šokci* u svojem 10. Sazivu.

Ne bismo smjeli preskočiti na kraju ovoga zbornika „Popis izdavačke djelatnosti Šokačke grane Osijek“ i „Dokumentarij naslovnica, kazala i programskih cedulja“. Jubilarni zbornik bilježi trinaest tiskanih monografskih publikacija, dva kataloga posvećena šokačkom suveniru i devet (!) kuharica – zavidan

nakladnički pothvat za Šokačku granu! O sadržaju svega što se događalo i što je zabilježeno više se može saznati u dokumentariju, napose u kazalima.

Nabrojani radovi, autori, ali i mjesta iz kojih oni dolaze, itekako jasno svjedoče kulturološku povezanost, osjećaj cjelovitog kulturnog i povijesnog prostora. Zbornik radova, koji povezuje šokačku i bunjevačku granu u znanstvenom tematiziranju prirodnog fenomena vode – koji može imati i zastrašujuću i razarajuću snagu, zasigurno je značajan prinos kulturnoj povijesti Hrvata u Hrvatskoj i Vojvodini (Srbiji) te ima i poruku o važnosti učenja na prošlosti.

Katarina Čeliković

Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi : zbornik radova sa znanstvenih skupova 2015. i 2016., ur. Katarina Čeliković, Hrvatska čitaonica, Subotica, 2016., str. 240.

Zbornik radova s Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi održanih 2015. i 2016. godine, tiskan je u nakladi Hrvatske čitaonice u Subotici. Zbornik donosi radove sa znanstvenog skupa održanog 2015. godine i s stručnog savjetovanja održanog 2016. godine. Znanstveni skup održava se bijenalno. Onaj održan 2015. imao je dvije teme: *Značajne obljetnice hrvatskih velikana i Znanost o književnosti, jezikoslovlje (dijalektologija), povijest i kulturna povijest*. U okviru prve teme zbornik donosi četiri rada koji se bave hrvatskim velikanima, njihovim životom i djelom. Mirko Ćurić piše o đakovačko-srijemskom biskupu Pavlu Sučiću iz Subotice, Ladislav Heka tematizira odnos biskupa Josipa Jurja Strossmayera i Mađara, dok

se Iva Ivanković Radak bavi prikazom života i djela svećenika Paje Kujundžića, a Stevan Mačković likom i djelom Petra Pekića. Ladislav Heka u svome radu piše o Pavlu Sučiću u monografiji Milka Cepelića i Matije Pavića „Josip Juraj Strossmayer, biskup bosansko-đakovačko-sriemski“. On ističe kako je ova knjiga važan izvor za proučavanje hrvatske povijesti. Čurić navodi: „Monografija *Josip Juraj Strossmayer* nije samo knjiga o biskupu i njegovom vremenu, ona je pomalo i knjiga tko je tko u hrvatskoj kulturi, umjetnosti, politici, crkvenom životu 19. stoljeća“ (str. 13).

Ostali radovi iz ove sekcije također ukazuju na širu sliku, tj. na koji način su određene osobe obilježile svoje razdoblje i ukazuju na razloge zbog kojih ih mi danas nazivamo velikanima.

U drugoj sekciji nalaze se radovi koji se bave znanošću o književnosti, ali i jezikoslovljem. Osobito je interesantno zamijetiti kako se autori radova bave suvremenim spisateljima i spisateljicama među vojvođanskim Hrvatima.

Vlasta Markasović obrađuje zavičajnost/prostornost, identitet, „teror povijesti“ i politički oprost u *(Ne)Sklad(a)nim divanima* Tomislava Žigmanova. Ovu zbirku smješta u tzv. *panonski korpus*, što je interesantno i znakovito u smislu određivanja hrvatske vojvođanske književnosti uopće. Ona također ističe kako je „panonizam kao geografsko-geoklimatski prostor problematičan s obzirom na povlačenje strogih granica, ali je opravdan kao stilaska kategorija“ (str. 138). Ona iznosi ove zaključke na temelju ranijih studija Gorana Rema i Sanje Jukić *Panonizam hrvatskoga pjesništva*, kao i na djelu Vinka Brešića *Slavonska književnost i novi regionalizam*. Osobito se ističe ovaj rad Vlaste Markasović jer otvara prostor za drugačije razmatranje toga ruba o kojem se govori kao mjestu nastanka i recepcije hrvatske vojvođanske književnosti. Rubnost, dakle, kao mjesto u kome se hrvatska književnost iz Vojvodine ulijeva u svoju maticu, mjesto obostranih utjecaja, ma koliko utjecaj kao književnoteorijski pojam bio prevladan. Imajući i to na umu, možemo ovo rubno mjesto osjećati i mjestom doticaja, u ovom slučaju sa samim sobom.

Zavičajnost kao tema interesira i Katarinu Dinješ Gros u radu naslovljenom *Zavičaj, rat i intima u kratkim pričama i kolumnama Julijane Adamović*. Pišući o poznatoj zbirci priča Julijane Adamović *Kako su nas ukrali Ciganima*, autorica ovoga rada razvrstava motive zavičaja koji su doista brojni i važan element kreiranja priča. U svezi sa zavičajnom tematikom i motivima jest i jezik, čija se konstituirajuća uloga ovdje razmatra.

Iako ova sekcija zbornika teži k suvremenosti, nisu izostavljene ni teme vezane uz narodnu književnost, te Ber-

nadica Ivanković piše o basnama u sakupljačkom opusu Balinta Vujkova. Ona je u svome radu ustvrdila kako su basne podzastupljena kategorija njegova sakupljačkoga opusa u odnosu na bajke i pripovijetke, te nastoji istražiti razloge za njihovu malobrojnost.

Posljednji rad u ovom dijelu zbornika je prikaz knjiške produkcije vojvodanskih Hrvata 2014. – 2015. godine koji je sastavila Nevena Mlinko. U prikazu su pobrojana sva djela tiskana u ovome razdoblju, a na kraju autorica rada daje svoju ocjenu za ovo nakladničko razdoblje.

U dijelu zbornika koji je posvećen stručnom savjetovanju održanom 2016. godine nalaze se radovi koji se bave dječjom književnošću pisanom jezicima manjinskih zajednica na prostoru Vojvodine. Katarina Čeliković piše o suvremenoj književnosti za djecu na hrvatskom jeziku, prateći njezin kontinuitet od početka XX. stoljeća do danas. Dajući popis ovih autora i djela, zaključuje kako su te knjige teško dostupne današnjim čitateljima, te razmišlja o potrebi njihova ponovnog tiskanja. Žanrovski razvrstavajući književnost pisanu za djecu na hrvatskom jeziku u Vojvodini, autorica ukazuje na pjesme, zbirke priča, pa i roman. Kao posebne vrste izdvaja slikovnice za djecu, među kojima i one religiozne tematike. Uz književnost na hrvatskom jeziku za djecu, ova sekcija zbornika predstavlja radove o književnosti za djecu na mađarskom, slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku.

Prikaz knjiške produkcije vojvodanskih Hrvata 2015. – 2016. godine

predstavlja Marta Vargek, zamjećujući pad broja naslova u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Premda zbornik obiluje različitim temama, ipak se najveći dio radova odnosi na zavičajne autore i njihova djela, osobito ona koja su prijemčiva za tumačenja iz različitih perspektiva i s drugačijih metodoloških polazišta. Svakako, riječ je o djelima o kojima su kritika i čitatelji već dali svoj sud, no njihova tumačenja se ne iscrpljuju. Manifestacija Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi, koja od 2018. nosi naziv Dani hrvatske knjige i riječi jedno je od rijetkih mjesta i prigoda kada oni koji se na bilo koji način bave hrvatskom književnošću u Vojvodini mogu iskusi- ti ovakav vid razgovora o književnosti. Nije zanemariva ni prigoda za one mlađe, čije je akademsko učenje pri kraju ili su tek izašli iz studentskih klupa, a žele se nastaviti baviti književnošću, da mogu izložiti svoje radnje uz kulturne i znanstvene djelatnike iz Hrvatske. Nadalje, kroz ovaj zbornik mogu se pratiti teme koje su interesirale struku i stručnu javnost u tome razdoblju.

Premda je istraživanje hrvatske književnosti u Vojvodini jednako potrebno za sva razdoblja, autorica teksta osobno smatra kako bi se bijenalni znanstveni skup mogao ograničiti određenim užim vremenskim razdobljima ili sužavanjem tematskih mogućnosti uopće, kako bi se dobila cjelovitost i usmjerenost samoga skupa, ali i ovoga značajnoga zbornika koji izlazi kao njegov rezultat.

Klara Dulić Ševčić